

Tieteen avoimuus, JY, Suomi, Ruotsi, Norja

Pekka Olsbo

Julkaisukoordinaattori

Jyväskylän yliopiston kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Tieteen avoimuus?

- Miten tieteen avoimuutta voi mitata?
  - artikkelit Open Access -lehdissä
  - rinnakkaistallentaminen
  - Open Access -mandaatit yliopistoissa
  - Kansallinen Open Access -politiikka
- Ranking Web of Universities
  - Kansainvälinen yliopistoranking muiden joukossa
  - Erittäin laaja: 22 000 yliopistoa analysoitu ja 12 000 arvioitu
  - Yliopistojen avoimuus, openness, yksi arvioitava alue

Kansallisia Open Access -linjauksia

■ Suomi

Kansallista Open Access -politiikkaa ei vielä ole.

Tiedon saatavuus -työryhmän [Open Access periaatteet](#).

Avoin tiede ja tutkimus Suomessa: <http://avointiede.fi>

Hanke 2014-2017, perustuu VM:n [Avoimen tiedon ohjelmaan](#).

Seitsemällä yliopistolla oma julkaisuarkisto, lähes kaikki loput käyttävät kansalliskirjaston infrastruktuuria

Ei kaiken kattavaa kansallista verkkopalvelua

Ei päärahoittajien mandaattia, esim. Akatemia vain suosittaa avointa julkaisemista

Kansallisia Open Access -linjauksia

Ruotsi

<http://www.Openaccess.se>

Kansallinen avoimen tutkimuksen politiikka. Ensin kansalliskirjaston hankkeena 2006-2009, sitten vakinaistettu asema Ruotsin tiedepolitiikassa.

Yliopistoilla noin 40 julkaisuarkistoa, joissa ruotsalainen tutkimus julkaistaan avoimena.

Avoimet julkaisut haravoidaan arkistoista kansalliseen [SwePub-tietokantaan](#)

Kaikki merkittävät tutkimusrahoittajat vaativat tutkimusjulkaisujen avointa saatavuutta

15.5.2014

Kansallisia Open Access -linjauksia

Norja

Ei varsinaista kansallista mandaattia, mutta politiikkana on: ”*Prinsipielt mener regjeringen at all forskning som er helt eller delvis offentlig finansiert, skal være åpent tilgjengelig.*”

[CRIStin](#) - Current Research Information System In Norway. Kansallinen järjestelmä tutkimustiedon ja -julkaisujen hallintaan. Samalla keskitetty Open Access -palvelu [openaccess.no](#)

[Norwegian Archive \(NORA\)](#) haravoi kaikki norjalaiset julkaisuarkistot – keskitetty julkaisuarkisto

Ranking Web of Universities

Suomi

300 parhaan yliopiston joukossa vain Helsingin yliopisto (179.) Oulu sijalla 395, Jyväskylä 397. Myös Turku mahtuu 500 parhaan joukkoon.

Kriteerillä ”avoimuus” mitattuna, vain kolme suomalaista yliopistoa pääsee 500 joukkoon (Hy (103.), Jy (298.), Aalto (474.))

Viiden parhaan yliopiston mediaani ”avoimuus” kriteerissä on 474.

Ranking Web of Universities

Ruotsi

300 parhaan yliopiston joukossa 8 ruotsalaista yliopistoa. Parhaana Lund sijalla 120.

Kriteerillä ”avoimuus” mitattuna, 500 parhaan yliopiston joukossa 10 yliopistoa.

Viiden parhaan yliopiston mediaani ”avoimuus” kriteerissä on 197.

Ranking Web of Universities

Norja

300 parhaan yliopiston joukossa 3 norjalaista yliopistoa. Parhaana Norwegian University of Science & Technology / Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet sijalla 136.

Kriteerillä ”avoimuus” mitattuna, 500 parhaan yliopiston joukossa 3 yliopistoa.

Viiden parhaan yliopiston mediaani ”avoimuus” kriteerissä on 282.

15.5.2014

Ranking Web of Universities

📊 Euroopan sisäistä tarkastelua

Iso Britannia, Saksa, Sveitsi, ja Alankomaat hallitsevat kärkisijoja.

Kriteerillä ”avoimuus” mitattuna Saksa ja Espanja kärjessä, muuten suhteellisen tasainen jakauma.

Yliopistoja 200 avoimimman eurooppalaisen joukossa:

Saksa 37 kpl

Espanja 27 kpl

Iso Britannia 14 kpl

Ruotsi 10 kpl

Alankomaat 9 kpl

Norja ja Suomi 3 kpl

15.5.2014

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Vertailua Suomi – Ruotsi – Norja

- Ruotsissa ja Norjassa keskitetyt järjestelmät tutkimuksen tulosten ja avointen julkaisujen jakamiseen.
- 2013 Ruotsissa 11 000 avointa tutkimusjulkaisua, n. 22 % kaikista (SwePub)
- Norjassa NORA-arkistossa yli 81 000 tieteellistä avointa julkaisua, vuonna 2011 16% kaikista julkaisuista rinnakkaistalletettiin Norjassa, Suomessa vain muutama prosentti
- Suomi häviää Ruotsille erityisesti avoimuudessa ja sitä(kin) kautta myös julkaisujen vaikuttavuudessa

Suomalaisten yliopistojen tarkastelua

- Kehitys RWU maailman rankingissa (3 viimeisintä tulosta)

1/2013	7/2013	1/2014
HY 45.	99.	179.
TaY 332.	558.	601.
JY 357.	502.	397.
OY 389.	508.	395.

Suomalaisten yliopistojen tarkastelua

- Kehitys RWU maailman rankingissa ”avoimuus” kriteerin mukaan (3 viimeisintä tulosta)

1/2013	7/2013	1/2014
HY 5.	31.	103.
TaY 168.	774.	726.
JY 307.	304.	298.
OY 608.	447.	541.

15.5.2014

Suomalaisten yliopistojen tarkastelua

- Kehitys Ranking Web of Repositories
(julkaisuarkistot)

1/2013	7/2013	1/2014
HY 56.	54.	51.
TaY 211.	206.	142.
JY 80.	85.	78.
OY 206.	1371.	1386.

Yhteenvetoa Jyväskylän yliopistosta

- Erittäin tasainen kehitys – pitkäjänteinen työ näkyy
- Yliopiston verkkonäkyvyyteen vaikuttavat erityisesti tarkka palvelin- ja nimipolitiikka
- JYX-julkaisuarkiston merkitys suuri
- Rinnakkaistallentamisen aloittaminen näkyy jo nyt JYXin menestyksessä näkyvyyden ja tieteellisyyden paranemisena
- Kuitenkin vasta alle 10% julkaisuista rinnakkaistalletetaan

15.5.2014I

Kohti entistä avoimempaa ja vaikuttavampaa yliopistoa

- Uusi TUTKA-prosessi on mahdollisuus koko yliopiston verkkonäkyvyyden ja tutkimuksen vaikuttavuuden kehittämiseksi
- Rinnakkaistallettaminen uudelle tasolle
- Tavoitteena kolminkertaistaa rinnakkaistallenteiden määrä
- Tavoitteena tehdä Jyväskylän yliopistosta avoimuuden edelläkävijä Suomessa

15.5.2014